

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE İŞSİZLİK ORANLARININ CİNSİYET VE EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Ayhan UÇAK*, Gamze SART** , Funda SEZGİN***

ÖZ

Avrupa Birliği 2008 küresel ekonomik krizinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Ekonomik büyümeden işsizliğe kadar önemli olumsuz etkiler gözlemlenmiştir. Avrupa Birliği ekonomik krizin etkilerini aşabilmek için çeşitli iktisat politikaları uygulamıştır. Çalışmada Avrupa Birliği ülkeleri için işsizlik oranları; eğitim düzeyi ve cinsiyete göre istatistiksel olarak incelenmiştir. Çalışmada, Avrupa Birliği ülkelerinde aynı eğitime sahip kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranlarının istatistiksel olarak birbirine yakın olduğu ve eğitim düzeylerine göre genel işsizlik ortalamalarının farklı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlikte cinsiyet eşitsizliği sorunu olmayıp, eğitim düzeyi arttıkça da işsizlik oranı azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: : Cinsiyet Eşitsizliği, Yüksek Öğrenim, Türkiye

STATISTICAL ANALYSIS OF UNEMPLOYMENT RATES BY GENDER AND EDUCATIONAL LEVELS IN EUROPEAN UNION COUNTRIES

ABSTRACT

The European Union has been heavily influenced by the 2008 global economic crisis. Significant negative effects from economic growth to unemployment have been observed. The European Union has implemented various economic policies to overcome the effects of the economic crisis. In the study, the unemployment rate for the European Union countries was statistically analyzed according to education level and sex. The study concluded that the average unemployment rates of males and females with the same education in the European Union countries were statistically equal and that the general unemployment rates were different according to education levels. As a result, there is no problem of gender inequality in unemployment in

*Doç.Dr. Trakya Üniversitesi, İİBF, İktisat bölümü, ayhanucak@trakya.edu.tr

** Dr.Öğr.Üyesi, İstanbul Üni. HAYEF, Eğitim Bilimleri Bölümü, gamze.sart@istanbul.edu.tr

***Dr.Öğr.Üyesi, İstanbul Üni., Mühendislik Fak., Endüstri Müh., hfundasezgin@yahoo.com

European Union countries, and as the level of education increases, the rate of unemployment decreases.

Keywords: Gender Inequality, Higher Education, Turkey

1. GİRİŞ

Avrupa Birliği 2008 küresel ekonomik krizinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bunun sonucunda ekonomik büyümeden işsizliğe kadar önemli olumsuz etkiler gözlemlenmiştir. Avrupa Birliği ekonomik krizin etkilerini aşabilmek için çeşitli iktisat politikaları uygulamıştır. Tablo.1, Tablo.2. ve Şekil.1.”de Avrupa Birliği için seçilmiş makroekonomik göstergelerin değerleri verilmiştir. Buna göre, küresel ekonomik krizin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi 2008 yılında hissedilmeye başlanmış, 2009’da dip görülmüş ancak istikrarlı bir şekilde krizin etkilerini geride bırakmak hala günümüzde de tam anlamıyla mümkün olmamıştır. Ekonomik kriz kendisini ekonomik büyüme ile bağlantılı olarak en fazla işsizlik üzerinde hissettirmiştir. Toplam işsizlik oranlarında artış görüldüğü gibi eğitim düzeyi ve cinsiyete göre işsizlik oranlarındaki artış farklılıklar göstermiştir. Eğitim düzeyine göre işsizlikteki değişime baktığımızda, eğitim düzeyi yükseldikçe krizden etkilenme düzeyi azalmış, düşük eğitim seviyesine sahip işgücü daha fazla iş kaybına maruz kalırken, yüksek eğitim düzeyine sahip işgücünün iş kaybı göreceli olarak az olmuştur. Cinsiyete göre ise eğitim düzeyi göz önüne alındığında bazı yıllarda küçük farklılıklar olsa da yaklaşık benzer oranlarda kadın ve erkeklerin iş kaybına uğradıklarını gözlemliyoruz. Ancak 2016 yılında Avrupa Birliği genelinde erkeklerde işsizlik oranı ortalaması kadınlara göre biraz daha yüksek gerçekleşmiştir. Literatürde cinsiyete göre işsizliğin farklılaşmasında ülkelerin gelişmişlik düzeyi başta olmak üzere ulusal düzeyde sosyo-ekonomik-politik faktörler, sektöre ve bireysel tercih ve özelliklere göre sebepler dikkat çekmektedir. Öte yandan ülkeler geliştikçe bu farklılaşmanın azalması beklenmektedir. Benzer biçimde, eğitim düzeyi arttıkça istihdam oranlarının yükselmesi veya eğitim azaldıkça işsizliğin artması emek arz ve talep kanunlarına uygundur. Eğitimde verimlilik, verimlilik artışları da emek talebini ve emeğin kazancını artırır. Dolayısıyla literatürde yer alan çalışmaların bu doğrultuda olduğu söylenebilir.

Tablo.1 Avrupa Birliği İçin Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranları ve Seçilmiş Makroekonomik Göstergeler

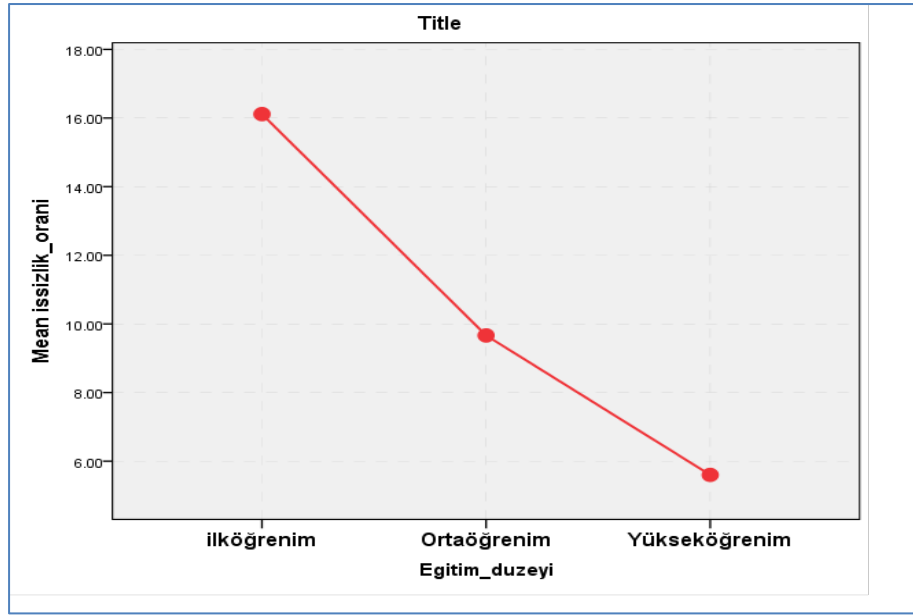
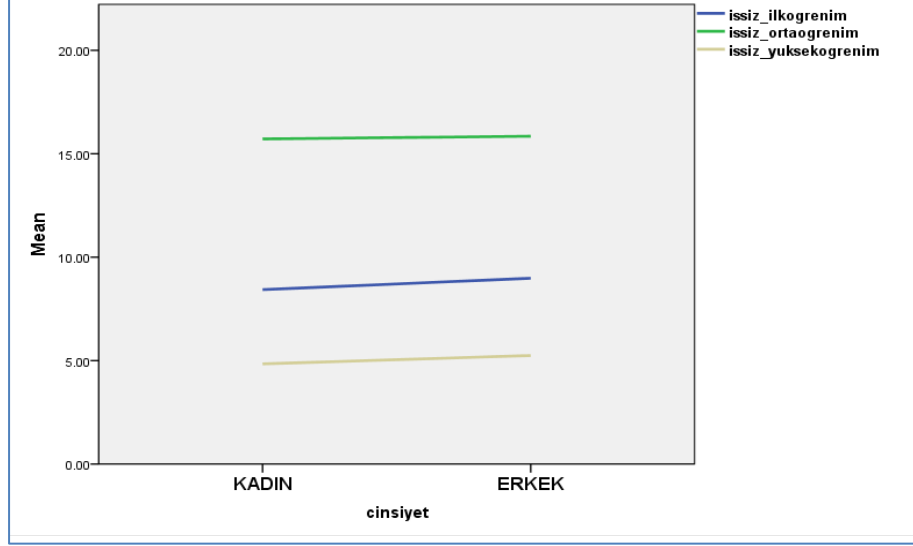
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GSYİH Büyüme (%)	3.3	3.1	0.5	-4.4	2.1	1.7	-0.4	0.3	1.7	2.3	1.9
Kamu Eğitim Harcaması (%GSYİH)	5.1	4.9	5.1	5.6	5.4	5.1	5.0	5.3	5.3
Enflasyon (Deflatör, %)	3.0	2.9	3.2	1.6	0.9	1.8	1.7	1.4	1.0	1.1	0.9
Yükseköğrenim mezunu işsiz (Yükseköğrenim mezunu işgücü oranı)	5.4	4.8	4.7	5.8	6.6	7.4	8.8	9.6	9.1	8.4	7.7
Kadın Yükseköğrenim mezunu işsiz (Kadın yükseköğrenim mezunu işgücüne oranı)	4.3	3.7	3.5	5.2	5.8	6.2	7.4	7.9	7.5	6.9	6.2
Erkek yükseköğrenim mezunu işsiz (Erkekyükseköğrenim mezunu işgücüne oranı)	4.8	4.1	4.0	5.5	6.2	6.8	8.0	8.6	8.2	7.4	6.7
Kadın ortaöğrenim mezunu işsiz (Kadın ortaöğrenim mezunu işgücüne oranı)	7.8	6.5	6.3	9.5	10.5	11.1	13.1	13.9	13.0	11.9	10.7
Erkek ortaöğrenim mezunu işsiz (Erkek ortaöğrenim mezunu işgücüne oranı)	8.7	7.3	7.1	9.9	11.1	11.9	13.7	14.5	13.7	12.4	11.3
İlköğrenim mezunu işsiz (İlköğrenim mezunu işgücüne oranı)	15.2	13.2	13.0	16.0	17.5	18.2	20.5	21.7	20.9	19.7	18.7
Kadın ilköğrenim mezunu işsiz (Kadın ilköğrenim mezunu işgücüne oranı)	14.2	12.4	12.2	16.4	18.1	18.6	20.8	21.8	20.7	19.2	17.6
Erkek ilköğrenim mezunu işsiz (Erkek ilköğrenim mezunu işgücüne oranı)	14.7	12.7	12.4	16.3	17.8	18.4	20.5	21.4	20.4	18.8	17.4
Kadın toplam işsiz (toplam kadın işgücüne oranı)	9.0	7.8	7.5	8.9	9.5	9.8	10.5	10.9	10.3	9.5	8.7
Erkek toplam işsiz (toplam erkek işgücüne oranı)	7.6	6.6	6.6	8.9	9.6	9.5	10.4	10.8	10.1	9.3	8.4

Kaynak: World Bank, World Development Indicators, 2018

Tablo.2 Avrupa Birliği İçin Eğitim Düzeyine Göre İşsizlik Oranları (2016)

	İlköğrenim	Ortaöğrenim	Yükseköğrenim
Avusturya	10.8	5.4	3.4
Belçika	15.5	8.2	4.4
Bulgaristan	22.5	6.6	3.3
Hırvatistan	17.7	15.9	8.6
Güney Kıbrıs	12.7	16.5	11.5
ek Cumh.	20.6	4.2	2.3
Danimarka	10.2	5.8	5.2
Estonya	13.8	7.4	3.7
Finlandiya	20.8	9.2	5.7
Fransa	17.0	11.0	5.8
Almanya	8.7	3.3	2.3
Yunanistan	29.6	32.6	22.2
Macaristan	12.5	5.1	1.8
İrlanda	11.4	8.3	4.3
İtalya	17.3	12.8	8.0
Letonya	19.6	11.1	4.1
Litvanya	22.2	9.9	2.8
Lüksemburg	10.0	7.9	3.7
Malta	10.5	3.3	1.9
Hollanda	10.7	6.7	3.8
Polanya	14.0	7.6	3.6
Portekiz	11.7	13.4	8.6
Romanya	5.8	5.4	3.2
Slovenya	14.8	9.2	6.5
Slovakya	32.1	10.6	6.3
İspanya	31.1	22.3	13.2
İsveç	20.0	5.6	3.5
İngiltere	7.6	5.3	3.1
AB (28)	18.7	12.9	7.7

Kaynak: World Bank, World Development Indicators, 2018

Şekil.1. Avrupa Birliği İçin Cinsiyet ve Eğitime Göre İşsizlik Ortalamaları (2016)

2. VERİ VE YÖNTEM

Çalışmada kullanılan veriler Dünya Bankası, Dünya Kalkınma Göstergeleri veri tabanından elde edilen 2016 dönemi istatistiki verilerdir. Çalışmada kullanılan yöntem parametrik varsayımlar sağlanmadığı için iki grup için Mann-Whitney U ve üç grup için ise Kruskal Wallis testidir.

Çalışmanın birinci hipotezi:

H₀: Avrupa Birliği ülkelerinde aynı eğitim düzeylerindeki kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları eşittir

H₁: Avrupa Birliği ülkelerinde kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları eşit değildir

Çalışmanın ikinci hipotezi:

H₀: Avrupa Birliği ülkelerinde farklı eğitim düzeylerinde ortalama işsizlik oranları eşittir

H₁: Avrupa Birliği ülkelerinde farklı eğitim düzeylerinde ortalama işsizlik oranları eşit değildir

3. AMPİRİK SONUÇLAR

Avrupa Birliği için Tablo.3'de işsizlik değişkenlerine ait tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

	İlköğretim Mezunu İşsizler		Ortaöğretim Mezunu İşsizler		Yükseköğretim Mezunu İşsizler		Toplam İşsizler	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Ortalama	8.4	9.0	15.7	15.8	4.8	5.2	8.8	8.5
Medyan	7.6	7.9	14.6	14.9	4.4	4.1	6.6	7.8
Varyans	16.8	25.0	36.1	39.2	7.7	12.6	28.3	14.8
Std. Sapma	4.1	5.0	6.0	6.3	2.8	3.5	5.3	3.8
Minimum	3.0	3.4	6.3	7.4	1.0	1.4	3.7	3.4
Maksimum	21.2	26.2	31.2	31.6	13.4	18.0	28.1	19.9
Range	18.2	22.8	24.9	24.2	12.4	16.6	24.4	16.5
Çarpıklık	1.3	1.8	0.7	0.8	1.4	2.1	2.4	1.4
Basıklık	2.3	4.4	0.2	0.2	2.5	5.4	6.3	2.4

Buna göre, eğitim düzeylerine göre işsizlik oranları arasında önemli farklılıklar olmasına karşın aynı eğitime sahip kadın ve erkekler için işsizlik oranlarındaki fark oldukça düşüktür. Cinsiyete bağlı işsizlik oranı farkının istatistik olarak anlamlı olup olmadığını anlamak için parametrik varsayımlar sağlanmadığı için Mann-Whitney U testini kullanacağız

Avrupa Birliği için Tablo.4.'te işsizlik değişkenlerine ait normal dağılım test sonuçları verilmiştir. Bu sonuçlara göre serilerin normal dağıldığı temel hipotezi %5 anlam düzeylerinde reddedilmektedir.

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
İlköğretim Mezunları	.134	56	.014	.869	56	.000
Ortaöğretim Mezunları	.126	56	.028	.949	56	.019
Yükseköğretim Mezunları	.173	56	.000	.835	56	.000
Toplam İşsizlik oranı	.178	56	.000	.797	56	.000

a. Lilliefors Significance Correction

Tablo.5'de "Avrupa Birliği ülkelerinde aynı eğitim düzeylerindeki kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları eşittir" temel hipotezi için Mann-Whitney U Test Sonuçları verilmiştir.

	İlköğretim Mezunu İşsizler	Ortaöğretim Mezunu İşsizler	Yükseköğretim Mezunu İşsizler	Toplam İşsizler
Mann-Whitney U	378.500	391.000	376.500	377.000
Wilcoxon W	784.500	797.000	782.500	783.000
Z	-.221	-.016	-.254	-.246
Asymp. Sig. (2-tailed)	.825	.987	.799	.806

a. Grouping Variable: cinsiyet

Buna göre, “Avrupa Birliği ülkelerinde aynı eğitim düzeylerindeki kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları eşittir” temel hipotezi tüm eğitim düzeyleri ve toplam işsizlik oranları için red edilememektedir. Böylece, tüm anlam düzeylerinde Avrupa Birliği ülkelerinde kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları istatistiksel olarak ortalama eşit olup cinsiyet eşitliğini yansıtmaktadır.

Tablo.6’da “Avrupa Birliği ülkelerinde farklı eğitim düzeylerindeki ortalama işsizlik oranları eşittir” hipotezi için Kruskal Wallis test sonuçları verilmiştir. Buna göre, tüm anlam düzeylerine bu hipotez ilk, orta ve yüksek öğrenim için aynı anda reddedildiği gibi Tablo.7’den görülebileceği gibi ikili alt gruplar için yapılan Mann-Whitney U testlerinde de reddedilmiştir. Bu sonuçlara göre, “Avrupa Birliği ülkelerinde eğitim düzeylerine göre işsizlik ortalamaları farklı olup eğitim düzeyi düştükçe işsizlik oranı da yükselmektedir” kanaatine ulaşmaktayız.

Tablo.6. Avrupa Birliği ülkelerinde farklı eğitim düzeylerindeki ortalama işsizlik oranları eşittir hipotezi için Kruskal Wallis Test Sonuçları ^{a,b}	
	issizlik_orani
Chi-Square	38.765
df	2
Asymp. Sig.	.000
a. Kruskal Wallis Test	
b. Grouping Variable: egitim_duzeyi	

Tablo.7. Avrupa Birliği ülkelerinde farklı eğitim düzeylerindeki ortalama işsizlik oranları eşittir hipotezine göre alt gruplar için Mann-Whitney U Test Sonuçları ^a			
	İlk-Orta Öğrenim	İlk-Yüksek Öğrenim	Orta-Yüksek Öğrenim
Mann-Whitney U	176.500	53.000	150.000
Wilcoxon W	582.500	459.000	556.000
Z	-3.532	-5.556	-3.966
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000
a. Grouping Variable: egitim_duzeyi			

4. SONUÇ

Çalışmada Avrupa Birliği ülkeleri için eğitim düzeyine ve cinsiyete göre işsizlik oranlarının ortalama da farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel olarak incelenmiştir.

Çalışmada, “Avrupa Birliği ülkelerinde aynı eğitime sahip kadın ve erkeklerin ortalama işsizlik oranları eşittir” temel hipotezi reddedilememiştir. Bundan dolayı da, bu sonucun bizi cinsiyet eşitliğini yansıttığı kanaatine ulaştırdığını belirtebiliriz. Diğer yandan bu çalışmada, Avrupa Birliği ülkelerinde eğitim düzeylerine göre genel işsizlik ortalamalarının tüm öğrenim grupları için farklı düzeylerde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu ise bizi, eğitim düzeylerine göre işsizlik ortalamalarının farklı olduğu ve eğitim düzeyi düştükçe işsizlik oranının da yükseldiği sonucuna ulaştırmaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki; “Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlik bahsinde cinsiyet eşitsizliği bir sorun teşkil etmemekte ve eğitim düzeyi arttıkça da işsizlik oranı azalmaktadır”.

KAYNAKÇA

- Albanesi, S., & Şahin, A. (2018). The gender unemployment gap. *Review of Economic Dynamics*.
- Ashenfelter, O., & Ham, J. (1979). Education, unemployment, and earnings. *Journal of Political Economy*, 87(5, Part 2), S99-S116.
- Baussola, M., Mussida, C., Jenkins, J., & Penfold, M. (2015). Determinants of the gender unemployment gap in Italy and the United Kingdom: A comparative investigation. *International Labour Review*, 154(4), 537-562.
- Brown, P., & Ashton, D. (1987). *Education, unemployment and labour markets*. Falmer.
- Eggert, W., Krieger, T., & Meier, V. (2010). Education, unemployment and migration. *Journal of Public Economics*, 94(5-6), 354-362.
- Heath, A. F., Rethon, C., & Kilpi, E. (2008). The second generation in Western Europe: Education, unemployment, and occupational attainment. *Annu. Rev. Sociol*, 34, 211-235.
- Kettunen, J. (1997). Education and unemployment duration. *Economics of Education Review*, 16(2), 163-170.
- Mincer, J. (1991). Education and unemployment (No. w3838). National bureau of economic research.
- Mirica, A. (2014). Higher Education—A Solution To Unemployment? Case Study: Romania. *Romanian Statistical Review*, 62(3), 63-75.
- Nickell, S. (1979). Education and lifetime patterns of unemployment. *Journal of Political Economy*, 87(5, Part 2), S117-S131.
- Nickell, S., & Bell, B. (1996). Changes in the Distribution of Wages and Unemployment in OECD Countries. *The American Economic Review*, 86(2), 302-308.
- Queneau, H., & Sen, A. (2007). Evidence regarding persistence in the gender unemployment gap based on the ratio of female to male unemployment rate. *Economics Bulletin*, 5(23), 1-10.
- Queneau, H., & Sen, A. (2009). Regarding the unemployment gap by race and gender in the United States. *Economics Bulletin*, 29(4), 2749-2757.

Queneau, H., & Sen, A. (2010). On the persistence of the gender unemployment gap: evidence from eight OECD countries. *Applied Economics Letters*, 17(2), 141-145.

Rafferty, A. (2012). Ethnic penalties in graduate level over-education, unemployment and wages: evidence from Britain. *Work, employment and society*, 26(6), 987-1006.

Riddell, W. C., & Song, X. (2011). The impact of education on unemployment incidence and re-employment success: Evidence from the US labour market. *Labour Economics*, 18(4), 453-463.

Wolbers, M. H. (2000). The effects of level of education on mobility between employment and unemployment in the Netherlands. *European Sociological Review*, 16(2), 185-200.

World Bank. (2018). *World Development Indicators*,